

รูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรม
และเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน

Administration Model of Provincial Kindergarten School by Innovation
and Information Technology-Based Instruction

(Received: September 16, 2021; Revised: October 25, 2021; Accepted: October 28, 2021)

เนาวรัตน์ กองตัน¹

Naowarat Kongtan¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน มีขั้นตอนการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ การศึกษาองค์ประกอบโดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 348 คน และการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 5 คน 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน มีขั้นตอนการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ การยกร่างรูปแบบและการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบโดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน โดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน มีจำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้ส่งมอบนโยบายและผู้สนับสนุนโรงเรียน (Suppliers) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) ด้านผลลัพธ์ของโรงเรียน (Outcome) ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน (Customers & Stakeholders) ด้านผลสะท้อนกลับ (Feedback) และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม 2. รูปแบบมีความครอบคลุมอยู่ในระดับมากและความ

¹ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

School of Education, University of Phayao

email: naowaratk@hotmail.com

เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3. รูปแบบมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด รูปแบบการบริหาร

Abstract

This research aimed 1) to study the compositions and the methods of provincial kindergarten school administration by using Innovation and information technology-based instruction. There were two steps : the compositions study was collected from 348 people by doing the questionnaires and the interviewers were 5 school directors who had the best practices of school administrations, 2) to create an administration model of provincial kindergarten school by using innovation and information technology-based instruction. The collected data were two steps : focus group discussed from a group of 9 experts and evaluated about coverage and suitability, and 3) to assess administration model of provincial kindergarten school by using innovation and information technology-based instruction about the feasibility and usefulness of the model. The sample was 200 people who were required to do the questionnaires.

The results found that 1) the compositions and the methods were seven compositions of administration model of provincial kindergarten school administration by using innovation and information technology-based instruction included; suppliers, input, process, output, outcome, customers & stakeholders, feedback and the key success factors of using models such as leadership and participation, 2) the model showed that the coverage was high level and the suitability was at the highest level, and 3) the model had the usefulness reached to the highest level, and feasibility was at a high level, respectively.

Keywords: Administration model, Provincial kindergarten school, Innovation and information technology-based instruction

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการเรียนรู้และการศึกษา ปัจจุบันมีสถานศึกษากว่า 30,000 แห่ง ที่ตั้งอยู่ทั่วประเทศไทย ยังประสบปัญหาด้านการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และโรงเรียนอีกจำนวนมากยังมีปัญหาเรื่องความเร็วในการเชื่อมต่อ การให้บริการไม่ทั่วถึง นอกจากนี้จำนวนคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์การเรียนการสอนยังมีไม่เพียงพอต่อผู้เรียนและล้าสมัย รวมทั้งครูผู้สอนขาดความชำนาญในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ากับการสอน ทำให้ไม่สามารถใช้เทคโนโลยี ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ราชกิจจานุเบกษา, 2562 : 8)

สถานศึกษานำโดยผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำไปใช้วางแผนและหาแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ในการพัฒนาระบบการศึกษา โดยการกำหนดนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ชัดเจนในเชิงระบบ ทั้งการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนส่งเสริมการสร้างและพัฒนาวัตกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในระดับครูผู้สอนต้องมีการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ทักษะด้านภาษาอังกฤษแก่ครูผู้สอน กระตุ้นส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงตามความถนัดและความแตกต่างของแต่ละบุคคลด้วยการค้นคว้าข้อมูลที่หลากหลาย ตลอดจนการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในขณะที่ผู้เรียนต้องค้นหาความถนัดของตนเองที่แท้จริง มีความมุ่งมั่น มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ฝึกทักษะการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อการแก้ปัญหา นอกจากนี้ในส่วนของผู้ปกครองและสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาให้เป็นรูปธรรม ภายใต้บริบทของการเป็นสังคมไทย (กิตติพร เนาว์สุวรรณ, 2556 : 165)

ในส่วนของการบริหารงานในยุคปัจจุบันที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จต้องอาศัยการพิจารณาตัดสินใจสิ่งการอย่างถูกต้องและเหมาะสม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3, <https://sites.google.com/a/pbn3.go.th/hlaksutr-xbrm-xxnlin/-hlaksutr-thekhnoloyi-sahrab-phu-brihar/4-thekhnoloyi-sarsnthes-keiyw-kab-kar-brihar-kar-suksa>. 2563) กล่าวได้ว่า หลักการพื้นฐานแบบง่าย ๆ ที่น่าจะช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารนั้นพัฒนามาจากการที่ผู้บริหารต้องตัดสินใจในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยมีการคิดพิจารณาอย่างเป็นระบบรอบครอบ ซึ่งใช้แต่ระเบียบกฎเกณฑ์และประสบการณ์ที่เคยใช้ในอดีตอีกต่อไปไม่ได้ ต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เชื่อกันว่าการตัดสินใจโดยใช้ระบบข้อมูลและสารสนเทศเป็นฐานน่าจะเป็นการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพสูงในโลกปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง งานตามภาระหน้าที่ของผู้บริหารมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศทุกเวลาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และด้านการ

จัดการ ซึ่งต้องกระทำอย่างรอบคอบเพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดผลทางด้านประสิทธิภาพสูงสุดโดยเฉพาะในปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสูงสุดของผู้บริหารทุกระดับ จึงจำเป็นที่ผู้บริหารต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจโดยข้อมูลและสารสนเทศ ต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการ (Requirement) มีความถูกต้อง (Accuracy) และมีความทันต่อเหตุการณ์ (Timeliness) ในยุคข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT-Information Technology) มีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น เนื่องจากความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับการพัฒนาขึ้น สภาพสังคมในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในขณะเดียวกันนโยบายทางการศึกษาได้พัฒนาให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนั้น การจัดการศึกษาในสถานศึกษาจึงต้องจัดให้สอดคล้องกับนโยบายทาง การศึกษา ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ

จากงานวิจัยการบริหารหลาย ๆ รูปแบบที่ผู้วิจัยจะนำเสนอ นั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทั้งโรงเรียนเช่นกัน และในสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดการระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ที่ได้เกิดขึ้นทั่วโลก ทำให้ทุกหน่วยงานให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีอย่างมากเนื่องจากมนุษย์สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้นและในการบริหารสถานศึกษายังให้ความสำคัญของเทคโนโลยีมากขึ้นเนื่องจากเทคโนโลยีสามารถนำมาใช้ในการบริหารงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งยังให้ความสะดวกสบายแก่ผู้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี สามารถแก้ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาได้ ดังเช่นงานวิจัยของ ฐานิตา นพฤทธิ์ (2556 : 194-196) ได้วิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน พบว่า 1) นวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน ประกอบด้วย Bookmarks 4 องค์ประกอบ คือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาครู การส่งเสริมนักเรียนใช้ ICT และส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วม 2) การประเมินนวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝันใช้รูปแบบ CIPP model ผลการประเมินด้านบริบท (Context) ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์สถานศึกษา ใช้หลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับเป็นตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการประเมินด้านปัจจัย (Input) ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยความพร้อมของครูในการได้รับการอบรมคอมพิวเตอร์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการประเมิน ด้านกระบวนการ (Process) ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการกระตุ้น ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลโดยใช้ ICT มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เช่นเดียวกับงานวิจัยที่ให้ความสำคัญของการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและประสบผลสำเร็จในการวิจัย คือ อรุษา ปุณยบุรณะ (2558 : 235-238) ได้วิจัยเกี่ยวกับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนสาธิต พบว่า 1. องค์ประกอบการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนสาธิตเป็นพหุองค์ประกอบ มี 5 องค์ประกอบ

คือ 1) โครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ซึ่งมี 2 องค์ประกอบย่อย คือ 1.1) ด้านการจัดการทรัพยากร 1.2) ด้านการจัดการระบบเครือข่าย 2) การจัดองค์การเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมี 2 องค์ประกอบย่อย คือ 2.1) ด้านการจัดการโครงสร้างหน่วยงาน 2.2) ด้านการบริหาร ทรัพยากรบุคคล 3) การวางแผนกลยุทธ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 4) การกำหนดบทบาท หน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากรเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 5) การควบคุม ติดตามและ การประเมินผลเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2. ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนสาธิต ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบการบริหาร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนสาธิตมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็น ประโยชน์

โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดเป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีจำนวนผู้รับบริการและผู้ให้บริการมากขึ้น ทุกวัน ทำให้ประสบกับปัญหาการบริหารจัดการองค์กร การดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมบางครั้งเกิด ความล่าช้า เนื่องจากต้องติดอยู่กับระบบการบังคับบัญชาและระบบราชการ การประสานร่วมกันไม่ดี ขาดการทำงานเป็นทีม ทำให้การทำงานหลาย ๆ โครงการสะดุดหรือชะงักไป ไม่เกิดความสำเร็จและล่าช้า อีกทั้งยุคสมัยเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น เทคโนโลยีเข้ามาทำงานแทนมนุษย์มากขึ้น การบริหาร จัดการ หรือการจัดการเรียนการสอนย่อมต้องเปลี่ยนไปให้ทันกับโลกยุคใหม่แต่โรงเรียนยังประสบปัญหา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในโรงเรียน ซึ่งมีข้อจำกัดหลากหลายประการ ในปัจจุบันโรงเรียนอนุบาลประจำ จังหวัดก็ยังเป็นหน่วยงานสำคัญที่ได้รับความไว้วางใจ เชื่อถือและศรัทธาของผู้ปกครองนักเรียนให้เป็น หน่วยงานที่จัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่แก่นักเรียน ฉะนั้นโรงเรียน อนุบาลประจำจังหวัดจึงควรหาแนวทางในการแก้ไขข้อจำกัด จึงต้องมีการพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวหน้า ทันเหตุการณ์อยู่ตลอดเวลา แต่อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดก็ยังมี ปัญหาอยู่บ้าง (ถวัลย์ ทองมี, 2555 : 93) เช่น ในการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตามจุดเน้น ของกระทรวงการศึกษธิการที่ผ่านมา พบว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการบริหารจัดการ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ทั้งในส่วนที่นำไปใช้ในการ บริหารและส่วนที่จัดการเรียนการสอน ผู้บริหารที่มีความสนใจและความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีน้อย การให้การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการตัดสินใจน้อย เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง ระบบสารสนเทศไม่ทันต่อความต้องการในการใช้งาน ระบบสารสนเทศไม่มีความหลากหลาย ไม่เป็นมาตรฐาน ทำให้มีปัญหาในการเก็บข้อมูล การประมวลผล และหน่วยงานไม่สามารถเชื่อมโยงกัน ได้สะดวกรวดเร็ว ซึ่งทำให้โรงเรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับการรับส่งข่าวสารจากสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและจัดส่งข้อมูลได้ล่าช้ามีข้อมูลผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากความจริง โดยปกติแล้วงานตาม ภาระหน้าที่ของผู้บริหารมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารงานด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และด้านการจัดการซึ่งต้องกระทำอย่าง

รอบคอบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผนและการตัดสินใจ โดยข้อมูลและสารสนเทศ ต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการ มีความถูกต้อง มีความทันต่อเหตุการณ์ เพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด (The Ministry of Education, 2008 : 48)

จากการศึกษาสภาพปัญหาและแนวคิดดังที่กล่าวมานั้นทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะพัฒนา รูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน เพื่อให้โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและนำรูปแบบการบริหารโรงเรียน อนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐานที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ให้ เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน ด้านการปรับปรุง กระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องและด้านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกคน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้รูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐานและสามารถนำไปพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐานในโรงเรียนที่มีแนวทางการบริหารนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใกล้เคียงกันได้และประยุกต์ใช้ได้
2. สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีสภาพบริบทและแนวทางการบริหารเดียวกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยออกเป็น 3 ตอนดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย

1.2 การศึกษาองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน โดยการสอบถามประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจังหวัดหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน และหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานบุคคล หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงบประมาณ และหัวหน้ากลุ่มงานบริหารทั่วไป รวม 405 คน จากภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling)

1.3 การศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐานที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นฐาน จำนวน 5 โรงเรียน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. “OBEC AWARDS” ด้านบริหารจัดการ หรือ เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัล “รางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” 2) เป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการใช้ ICT

2. การสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้

2.1 การยก (ร่าง) รูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน ผู้วิจัยนำข้อมูลองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐานที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มายก (ร่าง) รูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน

2.2 การตรวจสอบความครอบคลุมและความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี มีคุณวุฒิการศึกษาปริญญาเอก หรือคุณวุฒิปริญญาโท และมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. การประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน โดยใช้แบบสอบถามประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน จากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน และมีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 200 คน จากภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือภาคตะวันตก และภาคใต้ ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานในแต่ละงาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มี 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน ประกอบด้วย 1) การศึกษาองค์ประกอบ โดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 348 คน และ 2) การสัมภาษณ์โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลเชียงราย โรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก โรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี โรงเรียนอนุบาลวัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎิ์ และโรงเรียนอนุบาลภูเก็ต

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน ประกอบด้วย 1) การยก (ร่าง) รูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน และ 2) การตรวจสอบความเหมาะสมของ

(ร่าง) รูปแบบ โดยการสนทนากลุ่ม จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อประเมินความครอบคลุมและความเหมาะสมของรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน โดยประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร จำนวน 405 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคล หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ และหัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั่วไป จากโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด จำนวน 81 โรงเรียน ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan และทำการสุ่มตามระดับชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) (สันติ บุญภิรมย์, 2557 : 59-61) ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาองค์ประกอบ จำนวน 348 คน กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน และกลุ่มตัวอย่างในการประเมินรูปแบบ จำนวน 200 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาองค์ประกอบ แบบสอบถามผ่านการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และคำถาม (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ของครอนบาค โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง ค่าที่ได้เท่ากับ 0.87 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 3) แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2557 : 194-205)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา และจัดส่งแบบสอบถามและแบบประเมินทางไปรษณีย์ ดังนี้ 1) การศึกษาองค์ประกอบ ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 348 คน โดยแนบซองติดแสตมป์เพื่อส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยและแนบคิวอาร์โค้ด (QR Code) เพื่กรอกข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ (Google Form) กรณีที่ผู้ให้ข้อมูลไม่สะดวกในการส่งไปรษณีย์กลับคืนมา 2) การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเข้าสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 5 โรงเรียน 3) การยกร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน โดยการสนทนากลุ่ม พิจารณาความครอบคลุมและความเหมาะสมของรูปแบบ 4) การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ส่งแบบประเมินให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน โดยแนบซองติดแสตมป์เพื่อส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยและแนบ คิวอาร์โค้ด เพื่กรอกข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ กรณีที่ผู้ให้ข้อมูลไม่สะดวกในการส่งไปรษณีย์กลับคืนมาสามารถให้ข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) การศึกษาองค์ประกอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การพิจารณาความครอบคลุมและความเหมาะสม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการพิจารณา (ร่าง)รูปแบบด้วยการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นประเด็น จัดเป็นหมวดหมู่

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน 3) เพื่อประเมินรูปแบบการ

บริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางของรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน พบว่า มีองค์ประกอบและแนวทาง จำนวน 7 ด้าน และ 1 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วย ด้านผู้ส่งมอบนโยบายและผู้สนับสนุนโรงเรียน (Suppliers) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) ด้านผลลัพธ์ของโรงเรียน (Outcome) ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน (Customers & Stakeholders) ด้านผลสะท้อนกลับ (Feedback) และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน โดยการสนทนากลุ่ม พิจารณาความครอบคลุมและความเหมาะสมของรูปแบบ พบว่า รูปแบบมีความครอบคลุมอยู่ในระดับมาก และความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน พบว่า รูปแบบมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ มากที่สุด

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นในภาพรวมผลการพิจารณาความครอบคลุมและความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐานที่เห็นว่าภาพรวมความครอบคลุมมีค่าเฉลี่ยมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกระบวนการ รองลงมา คือ ด้านผลผลิต และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้ส่งมอบนโยบายและผู้สนับสนุนโรงเรียน ในส่วนภาพรวมความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกระบวนการ รองลงมา คือ ด้านผลผลิต และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้ส่งมอบนโยบายและผู้สนับสนุนโรงเรียน

จะเห็นได้ว่า กระบวนการ (Process) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งในด้านความครอบคลุมและความเหมาะสม เป็นด้านที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐานที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นตรงกัน อาจเป็นเพราะกระบวนการบริหารของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดได้ประยุกต์ใช้หลักการบริหารตามทฤษฎีระบบ

หลักการบริหารคุณภาพแบบองค์รวม (Total Quality Management: TQM) หลักการบริหาร SIPOC กระบวนการบริหาร PDCA หรือวงจรเดมมิง (Deming Cycle) เพื่อใช้ในการขับเคลื่อน ตามที่ The CIToolkit Content Team ([https:// citoolkit.com/articles/ pdca-cycle/](https://citoolkit.com/articles/pdca-cycle/), 2019) กล่าวว่า กระบวนการ PDCA เป็นกรอบสำหรับการแก้ปัญหาการปรับปรุงและการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นพื้นฐานของการปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการ ผลิต และ บริการอย่างต่อเนื่อง เป็นขั้นตอนลำดับสี่ขั้นตอนที่ง่ายต่อการจดจำ : วางแผน ลงมือทำ ตรวจสอบและปรับปรุง เป็นแนวทางที่เรียบง่ายและมีโครงสร้างสำหรับการแก้ปัญหาที่มีคุณภาพ การทำซ้ำหลายรอบของวงจร PDCA อาจจำเป็นเพื่อแก้ปัญหาอย่างถาวรและบรรลุเป้าหมายสูงสุด วงจร PDCA มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อตั้งใจจะทำการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยในกระบวนการและเมื่อทราบวิธีการแก้ปัญหา ช่วยให้สามารถตรวจสอบความเป็นไปได้ของแนวคิดที่เสนอว่าเป็นการปรับปรุงเพิ่มเติมหรือการพัฒนาที่ก้าวหน้า การทำซ้ำวงจร PDCA บ่อย ๆ จะช่วยให้เกิดผลตามกระบวนการ Kaizen และเริ่มการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ TQM มาตรฐาน ISO และกระบวนการคิด A3 ล้วนอิงตามปรัชญา PDCA การใช้วงจร PDCA ช่วยส่งเสริมวิธีการแก้ปัญหาและการดำเนินการแก้ปัญหอย่างเป็นระบบ ช่วยให้มั่นใจได้ว่าจะมีการวางแผน ทดสอบและข้อเสนอแนะก่อนที่จะเริ่มใช้งานเต็มรูปแบบ สิ่งนี้ทำให้ก้าวเข้าใกล้เป้าหมายมากขึ้นเนื่องจากความรู้เพิ่มขึ้นจากการแก้ปัญหาจากความล้มเหลวและจากข้อเสนอแนะที่ได้รับ นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มทักษะการคิดวิเคราะห์ของทีมและช่วยให้องค์กรก้าวไปสู่ระบบที่บูรณาการมากขึ้น ทั้งนี้ขั้นตอนที่ได้ค่าเฉลี่ย สูงที่สุดในงานวิจัยนี้ คือ การวางแผน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วยขั้นตอน การวางแผนบริหารนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมของครู โดยการวางแผนบริหารนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารมีคะแนนมากที่สุด ซึ่งเป็นเหตุผลที่ว่า การวางแผนเป็นหัวใจหลักของการบริหาร Dessler (1999 : 96) กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการวางแผน ไว้ 4 ประการ คือ 1) การวางแผนเป็นตัวกำหนดทิศทางขององค์กร 2) การวางแผนทำให้ลดการตัดสินใจแบบแก้ปัญหารายวัน 3) การวางแผนทำให้ทราบถึงโอกาสและภัยคุกคามองค์กร 4) การวางแผนทำให้การกำกับติดตามผลเป็นไปได้สะดวกยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สมาน อัสวภูมิ (2551 : 126) ได้สรุปเกี่ยวกับการวางแผนมีความสำคัญและประโยชน์ไว้ดังนี้ 1) การวางแผนทำให้องค์กรมีเป้าหมายและทิศทางในการดำเนินงานชัดเจน 2) การวางแผนทำให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในองค์กรทราบถึงสภาพและข้อจำกัดในการดำเนินงานขององค์กร ทำให้เกิดความระมัดระวังและหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้าได้ 3) การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถประสานงาน ระดมสรรพกำลัง กระตุ้นจิตใจ และเป็นพันธสัญญาในการทำงานร่วมกันของบุคคลในองค์กร 4) การวางแผนทำให้งานขององค์กรเป็นงานของทุกคน ไม่ใช่งานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะเข้ามาผูกขาด 5) การวางแผนทำให้เกิดความชัดเจนและชัดเจน

ความซ้ำซ้อนของงาน คน และทรัพยากร ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและลดความขัดแย้งในองค์กรลง

2. รูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐานที่มีผลการประเมินความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ในความเห็นของผู้ประเมินด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านผลลัพธ์ของโรงเรียน และด้านผลผลิต ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้ส่งมอบนโยบายและผู้สนับสนุนโรงเรียน จะเห็นได้ว่า ผู้รับบริการ ซึ่งหมายถึงนักเรียนทั้งสองระดับเป็นบุคคลที่ผู้บริหารและคณะครูให้ความสำคัญที่สุด และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ผู้ปกครองและชุมชน และค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดคือชุมชน จากค่าเฉลี่ยที่ออกมาทำให้เห็นแนวทางที่สำคัญของรูปแบบในการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษา ดังนี้ 1) นักเรียนระดับประถมศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ได้รับการบริการด้านการเรียนการสอน การสื่อสารและพัฒนาความสามารถโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในทุกระดับชั้น 2) นักเรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน 3) นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษและภาษาพื้นถิ่น (ภาษาแม่) เน้นเพื่อการสื่อสาร 4) นักเรียนเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง หรือจากสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติ และเปิดโลกทัศน์มุมมองร่วมกันของผู้เรียนและครูด้วยการจัดการเรียนการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น 5) นักเรียนฝึกการสร้างนวัตกรรมหรือแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีหรือดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ซึ่งในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในวงการศึกษาขึ้นมากมาย การจัดการเรียนการสอนของครูก็ควรเปลี่ยนไปให้เข้ากับสถานการณ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของนักเรียนมากขึ้นดังเช่นปัจจุบันนี้ ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล คำสำคัญที่ได้ยินกันบ่อยครั้ง คือ แพลตฟอร์ม (Platform) แล้วแพลตฟอร์มคืออะไร? ปัจจุบัน ในโลกธุรกิจมีคำว่า ธุรกิจแพลตฟอร์ม (Platform Business) ซึ่งเข้ามาปฏิวัติรูปแบบการดำเนินธุรกิจในหลายวงการและมีการพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ ไม่หยุดนิ่ง ส่งผลให้ธุรกิจรูปแบบเดิมที่ไม่มีการปรับตัวต้องสะดุดล้มหรือสูญหายไป (เดอะ โนวเลจ, 2560 : 3-5) ตัวอย่างธุรกิจแพลตฟอร์มในปัจจุบัน เช่น 1) Uber, Grab Taxi แพลตฟอร์มให้บริการรถแท็กซี่ที่อำนวยความสะดวกให้ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการมาพบกัน 2) Amazon, Alibaba, Lazada แพลตฟอร์มที่ทำให้ผู้ขายสินค้าและผู้ซื้อสินค้ามาเจอกันบนโลกออนไลน์ 3) Airbnb, Nomn แพลตฟอร์มสำหรับลงประกาศให้เช่าที่พัก รวมถึงค้นหาและจองที่พัก 4) Lending Club สตาร์ทอัพ แพลตฟอร์มการกู้ยืมเงินออนไลน์แบบบุคคลต่อบุคคล กล่าวได้ว่า แพลตฟอร์ม คือ พื้นที่สำหรับผู้ผลิตและผู้ซื้อ หรือ ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการมาทำธุรกรรมผ่านระบบออนไลน์ที่สามารถสร้างมูลค่าให้แก่ทั้ง 2 ฝ่าย เมื่อโลกธุรกิจมีการสร้างสรรค์แพลตฟอร์มรูปแบบต่าง ๆ เพื่อขยายขอบเขตของธุรกิจและเพิ่มขีดความสามารถให้แข่งขันได้ในยุคดิจิทัล แล้วในโลกการศึกษามีการใช้ประโยชน์จาก

แพลตฟอร์มหรือไม่ และอะไรคือแพลตฟอร์มการศึกษาสำหรับประเทศไทย 4.0 ที่ต้องขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและองค์ความรู้

Christensen (เดอะ โนวเลจ, 2560 : 3-5; อ้างอิงจาก Clayton Christensen, 2013 : 1) กล่าวไว้ว่า “นักการศึกษาได้ถกเถียงถึงวิธีการอันหลากหลายในการเข้าถึงเนื้อหาของการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับว่าจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยชี้ให้เห็นว่าการศึกษาริเริ่มไม่ว่าจะเป็นในหรือนอกห้องเรียน ออนไลน์หรือออฟไลน์ มีรูปแบบโครงสร้างชัดเจนหรือไม่ก็ตาม จะหลุดพ้นจากกระบวนการเรียนรู้แบบเดิมที่เคยเป็นมา” นั้นหมายถึงว่า แพลตฟอร์มการศึกษาจะกลายเป็นที่ที่ผู้สอนและผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนที่สร้างมูลค่าให้แก่ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ดังนั้น แพลตฟอร์มการศึกษาที่สามารถขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 ได้นั้น ควรเป็นแพลตฟอร์มที่สร้างการเข้าถึงองค์ความรู้และนวัตกรรมที่ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันได้ สะดวกรวดเร็วขึ้นบนโลกออนไลน์

ปัจจุบัน องค์ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี การเรียนรู้จึงมิได้จำกัดอยู่เพียงแค่การถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียน ซึ่งเป็นการเรียนการสอนในระบบห้องเรียนแบบเดิม ๆ แต่ต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อการสอนทุกรูปแบบ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล ร่วมกับการทำงานเป็นกลุ่ม และการนำสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เข้ามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอน ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

ดังนั้น การพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นผู้รับบริการของโรงเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลายในโลกที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยีนั้น ผู้บริหารและครูต้องเป็นผู้สนับสนุนอย่างเต็มที่เพื่อก้าวให้ทันเทคโนโลยี ดังที่ สงบ อินทรมณี (2562 : 353-360) ได้วิจัย การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษาไปพร้อมกัน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถหยุดยั้งได้ รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายที่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา ประเด็นสำคัญในการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง การจัดการความรู้ในสถานศึกษายุคดิจิทัล และการทำงานอย่างเป็นเครือข่าย ส่วนการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษา ได้แก่ การยอมรับเทคโนโลยี นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยี โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะในการเชื่อมโยงความคิดและความรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มคนที่เกิดในยุคดิจิทัล ในขณะที่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาสู่ยุคดิจิทัล ให้บรรลุเป้าหมายสำคัญของการศึกษา คือ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข ประสบความสำเร็จในการทำงาน ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้

รักษาเอกลักษณ์ ศิลปะ วัฒนธรรม รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศาสนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล และยังสอดคล้องในงานวิจัยของ รักจิต สุทธิพงษ์ (2560 : 344-355) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัล ได้กล่าวไว้ว่า ยุคดิจิทัล เป็นยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และมีบทบาทในการสนับสนุนการจัดการศึกษา เปลี่ยนจากการเรียนแบบเผชิญหน้า (Face-to-face) ที่จำกัดการเรียนเฉพาะในห้องเรียน โดยมีผู้สอนเป็นผู้ดูแลและควบคุมห้องเรียน มาเป็นการเรียนแบบออนไลน์ (Online Learning) ที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ (Anytime Anywhere) ดังนั้น ครูในยุคดิจิทัลจึงต้องมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา อีกทั้งยังต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง และต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนให้มีความเป็นดิจิทัลมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยนี้ได้รูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน ซึ่งด้านกระบวนการมีความครอบคลุมและความเหมาะสมมาก โดยกระบวนการบริหารของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดได้ประยุกต์ใช้หลักการบริหารตามทฤษฎีระบบ หลักการบริหารคุณภาพแบบองค์รวม หลักการบริหาร SIPOC กระบวนการบริหาร PDCA หรือวงจรเดมมิง เพื่อใช้ในการขับเคลื่อน

ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์มากที่สุด ผู้รับบริการ หมายถึงนักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับปฐมวัย ซึ่งทั้งสองระดับเป็นบุคคลที่ผู้บริหารและคณะครูให้ความสำคัญที่สุด ทำให้เห็นแนวทางที่สำคัญของรูปแบบในการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับปฐมวัย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครองและชุมชนและสามารถนำผลการวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดที่มีขนาดใกล้เคียงกัน หรือปรับใช้ตามบริบทพื้นที่ของจังหวัดนั้น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยนี้ได้ค้นพบข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน คือ ด้านผู้ส่งมอบนโยบายและผู้สนับสนุนโรงเรียน (Suppliers) ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดการศึกษา วิจัยหรือค้นคว้าในการทำวิจัยครั้งต่อไปได้อีก

เช่น การพัฒนารูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการส่งมอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในด้านเทคโนโลยี หรือการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้สนับสนุนในด้านเทคโนโลยีให้แก่โรงเรียน

รายการอ้างอิง

- กิตติพร เนาว์สุวรรณ. (2556). การเตรียมความพร้อมการจัดการศึกษาด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ
ในสถานศึกษาเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์*,
6(2), 156-168
- ฐานิตา นพฤทธิ์. (2556). นวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน.
(วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปกร. กรุงเทพมหานคร.
- เดอะ โนเวล. (2560). นิตยสารพัฒนาความรู้และความคิดสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มศักยภาพทุนมนุษย์
ผ่านกระบวนการเรียนรู้สาธารณะ, 1(6), 3-5.
- ถวัลย์ ทอมี. (2555). การพัฒนารูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด.
(วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. นครปฐม.
- พรณี ลีกิจวัฒน์. (2557). *วิธีการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- รักชิต สุทธิพงษ์. (2560). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัล.
วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 19(2), 344-355.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
เล่ม 136 ตอนที่ 47 ก 11 เมษายน 2562, 1-71.
- สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการ
และเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 16(1), 353-360.
- สมาน อัสวภูมิ. (2551). *การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3)
อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2557). *การวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยทางการบริหารการศึกษา : Research in
education and research in educational administration*. กรุงเทพมหานคร:
ทริปป็ล เอ็ดดูเคชั่น.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. (2563). เทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา : อบรมออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2563 จาก <https://sites.google.com/a/pbn3.go.th/hlaksutr-xbrm-xxnlin/-hlaksutr-thekhnoloyi-sahrab-phu-brihar/4-thekhnoloyi-sarsnthes-keiyw-kab-kar-brihar-kar-suksa>
- อรอุษา ปุณยบุรณะ. (2558). การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนสาธิต. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร.
- Dessler, G. (1999). *Essentials of management*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Halls.
- The CIToolkit Content Team. (2019). *PDCA Cycle*, Retrieved April 24, 2020 from <https://citoolkit.com/articles/pdca-cycle/>
- The Ministry of Education. (2008). *The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)*. Bangkok: Kurusapa Ladprao Publishing.